

Prehľad najčastejších nedostatkov pri nakladaní s poskytnutými finančnými prostriedkami

Obsah

I.	Právny rámec.....	2
II.	Nedostatky zistené pri kontrolnej činnosti.....	4
	1. Nedostatky zistené z finančnej kontroly na mieste v roku 2019.....	4
	2. Nedostatky zistené z priebežnej kontroly projektov v roku 2019.....	8

Príloha č. 1 – Nedostatky zistené z finančných kontrol na mieste vykonaných v roku 2019

Príloha č. 2 - Nedostatky zistené z priebežnej kontroly projektov v roku 2019

Upozornenie: Tento dokument je všeobecnou metodickou pomôckou, ktorej účelom je poukázať na najčastejšie pochybenia pri nakladaní s finančnými prostriedkami poskytnutými na riešenie projektov. Agentúra posudzuje všetky uplatnené náklady v súvislosti s konkrétnym projektom, ktorého sa týkajú. V zmysle uvedeného bude Agentúra vždy posudzovať každý projekt a jeho náklady aj v nadväznosti na jeho špecifiká, a preto môže dôjsť v určitých prípadoch k odklonu od postupov uvedených v tomto dokumente. Tento dokument má preto najmä metodickú a štatistickú funkciu, a nemá žiadny záväzný charakter.

I. Právny rámec

Vykonávaním kontroly nad čerpaním finančných prostriedkov pridelených na riešenie projektov Agentúra sleduje dodržiavanie podmienok stanovených najmä v:

- zákone č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 172/2005 Z. z.),
- zákone č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákone č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci),
- záväzných podmienkach hospodárenia s finančnými prostriedkami počas riešenia príslušných projektov,
- príslušnej zmluve o poskytnutí prostriedkov.

Predmetom tejto kontroly je najmä overovanie dodržiavania podmienok hospodárenia s finančnými prostriedkami pri riešení jednotlivých projektov, t.j. overovanie oprávnenosti jednotlivých nákladov. Zákon č. 172/2005 Z. z. v § 17 rozlišuje medzi priamymi a nepriamymi oprávnenými nákladmi.

V zmysle § 17 ods. 3 citovaného zákona sú priamymi nákladmi na riešenie projektu náklady na uskutočnenie činností preukázateľne priamo súvisiacich s riešením projektu, ktoré zahŕňajú

- a) mzdové náklady a ostatné osobné náklady na riešiteľov zodpovedajúce ich účasti na riešení projektu vrátane nákladov na poistné na zdravotné poistenie a na sociálne poistenie,
- b) náklady na tuzemské pracovné cesty a zahraničné pracovné cesty do výšky, na ktorú vzniká nárok podľa osobitného predpisu, na účasť na konferenciách a na organizovanie konferencií, seminárov a ďalších pracovných stretnutí,
- c) náklady na materiál, energie, vodné, stočné a komunikácie priamo súvisiace s riešením projektu,
- d) náklady na služby priamo súvisiace s riešením projektu poskytované fyzickými osobami na základe dohody o vykonaní práce, fyzickými osobami – podnikateľmi a právnickými osobami,

- e) náklady spojené so zverejnením výsledkov projektu v Slovenskej republike alebo v zahraničí a náklady na patentovú ochranu výsledkov riešenia projektu,
- f) náklady na zaobstaranie, zapožičanie, opravy, odpisy a zhodnotenie prístrojového vybavenia využívaného na riešenie projektu.

Nepriamymi nákladmi na riešenie projektu sú podľa § 17 ods. 4 citovaného zákona náklady na úhradu činností súvisiacich s riešením projektu, ktoré nie je možné priamo priradiť k činnostiam projektu, ktoré zahŕňajú

- a) mzdové náklady a ostatné osobné náklady obslužných zamestnancov vrátane nákladov na poistné na zdravotné poistenie a na sociálne poistenie,
- b) náklady na drobný spotrebný materiál, energie, vodné a stočné a komunikácie,
- c) odpisy majetku príjemcu a spolupríjemcov v nadväznosti na jeho využívanie.

Agentúra môže v rámci jednotlivých grantových schém určiť obmedzenia týkajúce sa rozsahu oprávnených nákladov, tzn. môže stanoviť, že v rámci riešenia projektov sa budú uznávať iba určité druhy nákladov vymedzené v § 17 ods. 3 a 4 zákona č. 172/2005 Z. z. Rozsah oprávnených nákladov je vždy stanovený v príslušnom dokumente (napr. v zásadách tvorby rozpočtu alebo v záväzných podmienkach hospodárenia s finančnými prostriedkami počas riešenia projektu).

Zákon č. 172/2005 Z. z. ustanovuje ďalej v § 17 ods. 10 vymedzenie neoprávnených nákladov na riešenie projektu, ktorými sú náklady na propagáciu, marketing, predaj a distribúciu výrobkov, úroky z dlhov a ďalšie finančné záväzky nesúvisiace s riešením projektu.

Zákonnú úpravu oprávnených a neoprávnených nákladov projektu následne bližšie dopĺňajú najmä záväzné podmienky hospodárenia s finančnými prostriedkami platné pre jednotlivé grantové schémy. Tieto záväzné podmienky sa môžu meniť v závislosti od druhu a času vyhlásenia jednotlivých výziev.

II. Nedostatky zistené pri kontrolnej činnosti

Agentúra v rámci výkonu kontroly nakladania s poskytnutými finančnými prostriedkami posudzuje ich čerpanie v nadväznosti na jednotlivé nákladové položky uvedené v ročných a záverečných správach:

- a) mzdové náklady a ostatné osobné náklady,
- b) zdravotné a sociálne poistenie,
- c) cestovné náklady,
- d) materiál,
- e) odpisy,
- f) služby,
- g) energie, vodné, stočné, komunikácie,
- h) nepriame náklady.

V rámci svojej kontrolnej činnosti za rok 2019 Agentúra zistila u jednotlivých prijímateľov nasledovné porušenia podmienok hospodárenia s finančnými prostriedkami.

1. Nedostatky zistené z finančnej kontroly na mieste v roku 2019

A. Mzdové náklady a ostatné osobné náklady

Agentúra identifikovala formálne nedostatky pri vyplňaní ročných správ pri projektoch z Verejných výziev 2015 a 2016. **Formálne nedostatky sa týkali nesprávne uvedených údajov v položkách „Typ financovania“ a „Obdobie“.**

Napriek skutočnosti, že uvedené pochybenia mali povahu formálnych nedostatkov, je potrebné dbať na dôsledné a správne vyplňanie všetkých položiek v ročných správach. Ich nesprávne vyplnenie môže predlžovať trvanie kontrol vykonávaných u prijímateľov a v závažnejších prípadoch (napr. nesprávne uvedené obdobie – kedy osoba nebola riešiteľom projektu) môže viesť k uloženiu povinnosti vrátiť finančné prostriedky, ktoré boli čerpané v rozpore so stanovenými pravidlami.

B. Cestovné náklady

Agentúra identifikovala viaceré nedostatky pri projektoch z Verejných výziev 2015, 2016, 2017 a pri Bilaterálnych projektoch.

Formálne nedostatky zistené počas kontrol sa týkali najmä nesprávne uvedených údajov v ročných správach napríklad v položkách „Miesto a dátum konania“ pracovnej cesty, „Pozícia v projekte“ a pod. Aj napriek skutočnosti, že sa jedná o formálne nedostatky, je potrebné dbať na dôsledné a správne vyplňanie všetkých položiek v ročných správach.

Pri finančnej kontrole na mieste u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

- a) Nesprávne zaradenie nákladov za zverejnenie článkov v časopise / za publikovanie príspevku vo vedeckom zborníku do nákladovej položky „Cestovné náklady.“** Náklad za zverejnenie článkov v časopise je v zmysle platných záväzných podmienok hospodárenia potrebné zaraďovať do nákladovej položky „Služby“.
- b) Neoprávnené čerpanie finančných prostriedkov na vreckové v rámci nákladovej položky „Cestovné náklady.“** Vreckové na pracovné cesty patrí v zmysle platných záväzných podmienok hospodárenia medzi neoprávnené náklady a nie je ho možné čerpať v rámci riešenia projektov.
- c) Neoprávnené čerpanie finančných prostriedkov na člena riešiteľského kolektívu, ktorý nemal v príslušnom roku riešenia projektu plánovanú riešiteľskú kapacitu.**

C. Materiál

Agentúra identifikovala viaceré nedostatky pri projektoch z Verejných výziev 2015, 2016 a 2017.

Formálne nedostatky zistené počas kontrol sa týkali nesprávne uvedených údajov v ročných správach najmä v položkách „Dátum úhrady.“ Aj napriek skutočnosti, že sa jedná o formálne nedostatky, je potrebné dbať na dôsledné a správne vyplňanie všetkých položiek v ročných správach.

Pri finančnej kontrole na mieste u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

- a) Neoprávnené čerpanie na kapitálové výdavky.** Finančné prostriedky poskytnuté na riešenie projektu zo strany Agentúry nie je možné čerpať na kapitálové výdavky.

V rámci výkonu kontrolnej činnosti sa posudzuje aj súvis medzi jednotlivými materiálovými položkami, tzn. či navzájom netvorí jeden celok, ktorý má charakter dlhodobého majetku – kapitálový výdavok.

- b) Čerpanie nákladov vzťahujúcich sa k obdobiu nasledujúceho rozpočtového roka bez podania žiadosti Agentúre.**
- c) Úhrada nákladu mimo zúčtovacieho obdobia.** Finančné prostriedky poskytnuté pre účely riešenia projektu je možné použiť iba v príslušnom zúčtovacom období, v ktorom sa má riešiť daný projekt – v nadväznosti na rozpočet projektu na jednotlivé roky. Pri uvedenom nedostatku je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že úhrada nákladu – faktúry, musí byť vykonaná v príslušnom zúčtovacom období (nepostačuje, že materiál bol dodaný v rámci zúčtovacieho obdobia).

D. Služby

Agentúra identifikovala viaceré nedostatky pri projektoch z Verejných výziev 2015, 2016 a 2017.

Formálne nedostatky zistené počas kontrol sa týkali nesprávne uvedených údajov v ročných správach najmä v položkách „Dátum úhrady.“ Aj napriek skutočnosti, že sa jedná o formálne nedostatky, je potrebné dbať na dôsledné a správne vyplňanie všetkých položiek v ročných správach.

Pri finančnej kontrole na mieste u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

- a) Uplatnenie nákladov mimo doby riešenia projektu.** Finančné prostriedky poskytnuté pre účely riešenia projektu je možné použiť iba v období, v ktorom sa má riešiť daný projekt – v nadväznosti na rozpočet projektu na jednotlivé roky. Pri uvedenom nedostatku je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že aj úhrada nákladu – faktúry, musí byť vykonaná v dobe riešenia projektu (nepostačuje, že služba bola poskytnutá v čase riešenia projektu).
- b) Nesprávne zaradenie vložného na seminár do nákladovej položky „Služby“.** Podľa § 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 172/2005 Z. z. platí, že *„Priame náklady na riešenie projektu sú náklady na uskutočnenie činností preukázateľne priamo*

súvisiacich s riešením projektu, ktoré zahŕňajú náklady na tuzemské pracovné cesty a zahraničné pracovné cesty do výšky, na ktorú vzniká nárok podľa osobitného predpisu, na účasť na konferenciách a na organizovanie konferencií, seminárov a ďalších pracovných stretnutí.“ Predmetné ustanovenie dáva do priameho súvisu náklady na pracovné cesty s nákladmi na konferencie (vložené), čo je základom pre záväzné podmienky Agentúry, podľa ktorých sa za cestovné náklady považujú aj náklady na konferencie (vložené). V zmysle uvedeného je potrebné zaradiť náklady na konferencie (vložené) do nákladovej položky „Cestovné náklady.“

c) Zaradenie novej položky do rozpočtu projektu bez podania žiadosti Agentúre.

E. Nepriame náklady

Agentúra identifikovala viaceré nedostatky pri projektoch z Verejných výziev 2015 a 2016.

Pri finančnej kontrole na mieste u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

a) Nesprávne zaradenie nákladu na pohonné hmoty k pracovnej ceste do nákladovej položky „Nepriame náklady.“ V rámci vykazovania nákladov na riešenie projektov je potrebné zohľadňovať ich vzájomnú súvislosť. V danom prípade nebolo možné uznať za správne zaradenie nákladu – nákup pohonných hmôt v nákladovej položke „Nepriame náklady“, nakoľko nákup pohonných hmôt je oprávneným nákladom vo vzťahu k pracovným cestám (v prípade použitia motorového vozidla). V zmysle uvedeného bolo potrebné aby nákup pohonných hmôt bol zaradený v nákladovej položke „Cestovné náklady“.

b) Nesprávne zaradenie vloženého na seminár do nákladovej položky „Nepriame náklady.“ Podľa § 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 172/2005 Z. z. platí, že *„Priame náklady na riešenie projektu sú náklady na uskutočnenie činností preukázateľne priamo súvisiacich s riešením projektu, ktoré zahŕňajú náklady na tuzemské pracovné cesty a zahraničné pracovné cesty do výšky, na ktorú vzniká nárok podľa osobitného predpisu, na účasť na konferenciách a na organizovanie konferencií, seminárov a ďalších pracovných stretnutí.*“ Predmetné ustanovenie dáva do priameho súvisu náklady na pracovné cesty s nákladmi na konferencie (vložené), čo

je základom pre záväzné podmienky Agentúry, podľa ktorých sa za cestovné náklady považujú aj náklady na konferencie (vložené). V zmysle uvedeného je potrebné zaradiť náklady na konferencie (vložené) do nákladovej položky „Cestovné náklady.“

c) Nesprávne zaradenie nákladov za služby poskytnuté dodávateľsky do nákladovej položky „Nepriame náklady.“

d) Duplicitne uvedené náklady na energie aj v inej nákladovej položke.

V spojitosti s vyššie uvedenými nezrovnalosťami je potrebné brať do úvahy, že tieto boli zistené počas kontroly jednotlivých projektov vychádzajúcich z rôznych verejných výziev a bilaterálnych projektov. V zmysle uvedeného by mal prijímateľ v prvom rade aplikovať pri riešení projektu najmä aktuálne platné záväzné podmienky hospodárenia s finančnými prostriedkami vzťahujúce sa na konkrétnu verejnú výzvu.

Súčasťou tohto dokumentu je Príloha č. 1, ktorú tvorí tabuľka so stručným prehľadom nedostatkov zistených z finančných kontrol na mieste vykonaných v roku 2019.

2. Nedostatky zistené z priebežnej kontroly projektov v roku 2019

Vychádzajúc z priebežnej kontroly projektov v roku 2019 sú v nižšie uvedenom texte vybrané (závažnejšie) nedostatky. **Stručný prehľad ďalších nedostatkov zistených z priebežnej kontroly projektov v roku 2019 je spracovaný v tabuľkovej podobe, a tvorí Prílohu č. 2 tohto dokumentu.**

A. Mzdové náklady a ostatné osobné náklady

Pri priebežnej kontrole projektov u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

a) Neoprávnené čerpanie finančných prostriedkov bez existencie podkladu k vyplateniu mzdy (nedošlo k uzatvoreniu dohody v zmysle Zákonníka práce). Aby bolo možné čerpať finančné prostriedky poskytnuté na riešenie projektu, je potrebné aby na ich vynaloženie existoval relevantný právny podklad, t.j. napríklad pracovná zmluva alebo dohoda uzatvorená v zmysle Zákonníka práce.

- b) **Neoprávnené čerpanie finančných prostriedkov na neidentifikovateľného člena riešiteľského kolektívu s označením - "Bude upresnené"**. Pred uplatnením mzdových nákladov a zdravotného a sociálneho poistenia je nutné, aby bola identifikovaná konkrétna fyzická osoba v rámci riešiteľského kolektívu, ktorej sa majú náklady týkať.

B. Cestovné náklady

Pri priebežnej kontrole projektov u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

- a) Neoprávnené uplatnenie nákladov súvisiacich s využitím **univerzitného šoféra**. V konkrétnych prípadoch neexistuje žiadny priamy alebo nepriamy súvis medzi použitím univerzitného šoféra s riešením projektov.
- b) **Neoprávnené uplatnenie nákladov na účasť ostatného člena riešiteľského kolektívu na zahraničnej konferencii**. Ostatní členovia riešiteľského kolektívu sú fyzickými osobami, ktoré z hľadiska riešenia projektu majú plniť najmä obslužné činnosti pri projekte. Z uvedeného dôvodu preto nie je možné financovať ich účasť na konferenciách z finančných prostriedkov pridelených na realizáciu projektu.
- c) **Neoprávnené uplatnenie nákladov na účasť na výročnej konferencii APVV**. Výročná konferencia APVV nemá priamy a ani nepriamy súvis s riešením podporených projektov, a z toho dôvodu nie je možné použiť poskytnuté finančné prostriedky na úhradu nákladov týkajúcich sa účasti na nej.
- d) **Neoprávnené uplatnenie nákladov nad rámec vízových poplatkov**. Medzi oprávnené náklady nepatria náklady vynaložené pri vybavovaní víz ako napríklad cestovné, stravné, ubytovanie a poplatky pre kuriéra (Bilaterálne projekty).

C. Služby

Pri priebežnej kontrole projektov u jednotlivých prijímateľov boli identifikované najmä nasledovné závažnejšie nedostatky:

- a) **Neoprávnené uplatnenie nákladov na účtovnícke služby a administráciu projektu v priamych nákladoch.** Predmetné náklady mali byť v danom prípade zaradené v nepriamych nákladoch projektu, nakoľko nemajú priamy súvis s jeho riešením.
- b) **Neoprávnená úhrada nákladu v období pozastavenia riešenia projektu.** V čase pozastavenia riešenia príslušného projektu nie je možné používať pridelené finančné prostriedky na riešenie projektu akýmkoľvek spôsobom.
- c) **Neoprávnené uplatnenie nákladov na alkoholické nápoje ako súčasť občerstvenia na konferencii.**
- d) **Neoprávnené uplatnenie nákladov týkajúcich sa odmeňovania člena riešiteľského kolektívu v položke "Služby."** Odmeňovanie členov riešiteľského kolektívu je možné výlučne z položky „Mzdové náklady a ostatné osobné náklady.“
- e) **Uplatnenie nákladov na prenájom alebo licenciú, ktoré majú z hľadiska obdobia alebo platnosti presah do ďalšieho roka riešenia projektu (absentovalo podanie žiadosti).**

Príloha č. 1 - Nedostatky zistené z finančných kontrol na mieste v roku 2019

Príloha č. 2 - Nedostatky zistené z priebežnej kontroly projektov v roku 2019